

Sosiaalihuollon ammattioikeudet

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki selkiyttää alalla työskentelevien oikeuksia ja velvollisuuksia. Tavoitteena on parantaa asiakasturvallisuutta ja taata asiakkaiden oikeudet laadukkaaseen palveluun.

Laki tuli voimaan 1.3.2016. Valvira myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa sosiaalihuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä sekä merkitsee hakemuksesta oikeuden käyttää nimikesuojattua sosiaalihuollon ammattinimikettä Suomessa ja ulkomailla koulutetuille sosiaalihuollon ammattihenkilöille.

Hakemukset toimittaa hakija itse. Poikkeuksena ovat 1.3.2016 jälkeen valmistuvat lähihoitajat, jotka voivat hakea nimikesuojausta oppilaitoksen yhteishakemuksella.

Sosiaalihuollon laillistetut ammattihenkilöt

- sosiaalityöntekijä
- sosionomi,
- geronomi

Sosiaalityöntekijän laillistus

Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilöille, jotka ovat suorittaneet Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä.

Valviran sivuilla on yksityiskohtainen luettelo eri aikoina suoritetuista tutkinnoista ja hakemukseen liitettävistä liitteistä.

<http://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-ammattioikeudet/hakemusohjeet>

Sosionomin laillistus

Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosionomin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilöille, jotka ovat suorittaneet sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Tutkinnot ovat **sosionomi (AMK) –tutkinto** sekä sitä edeltävät opistoasteiset Opistotasoiset tutkinnot, jotka täyttävät sosionomin laillistukselle asetetut koulutusvaatimukset **sosiaalikasvattaja, sosiaaliohjaaja, kehitysvammaisten ohjaaja, sosiaalialan ohjaaja ja diakoni**.

Geronomin laillistus

Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa geronomin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilöille, jotka ovat suorittaneet sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa. Sosiaalialalle soveltuvia korkeakoulututkintoja geronomin osalta ovat:

- geronomi (AMK) -tutkinto
- geronomin tutkintoa edeltäneenä kokeiluajana suoritettut tutkinnot

Hakukaavakkeet ja ohjeet Valviran sivuilta. Ammattihenkilön laillistaminen maksaa 100 €. (Todistuksista ja rekisteriotteista laskutetaan erikseen.)

Sosiaalihuollon nimikesuojatut ammattinimikkeet

Sosiaalihuollon nimikesuojatun ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytyksenä on, että henkilö on merkitty sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin nimikesuojattuna ammattihenkilönä. Nimikesuojausta on haettava ennen siirtymäajan päättymistä eli 31.12.2017.

Säädös koskee myös jo terveydenhuollon ammattirekisteriin rekisteröityjä lähihoitajia: käyttöoikeuden lähihoitaja-nimikkeeseen sosiaalihuollon tehtävissä saa vain sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin kirjautumisen myötä.

Oikeus toimia ilman nimikesuojausta tai laillistamista päättyy määräaikaan

Lain voimaantulon jälkeen (1.3.2016) kaikki henkilöt, jotka ovat olleet aiemmin voimassa olleiden säästöjen mukaan kelpoisuusehdot täyttäviä, ovat oikeutettuja toimimaan kyseisen laillistettavan ammattihenkilön tehtävissä tai toimimaan suorittamansa koulutuksen perusteella nimikesuojattuna ammattihenkilönä siihen asti, kunnes heidän ammattioikeushakemus on Valvirassa käsitelty. Oikeus toimia tehtävässä ilman laillistusta tai nimikesuojausta on voimassa kuitenkin enintään 31.12.2017 asti.

Työelämässä jo olevia ammattihenkilöitä kehoitetaan toimittamaan laillistusta tai nimikesuojausta koskeva hakemus Valviraan hyvissä ajoin ennen siirtymäajan päättymistä!

Lähihoitajan nimikesuojaus

Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää lähihoitajan ammattinimikettä sosiaalihuollon ammattihenkilönä henkilöille, jotka ovat suorittaneet sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon (eli lähihoitaja-tutkinnon) Suomessa.

1.3.2016 jälkeen valmistuvat lähihoitajat

1.3.2016 jälkeen valmistuvien lähihoitajien osalta on sovittu, että rekisteröityminen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin voidaan tehdä samalla tavalla kuin tähän asti on toimitettu vastavalmistuvien lähihoitajien hakeutuessa terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin (Terhikki-rekisteri). Käytännössä rekisteröinti tapahtuu oppilaitoksen toimittamalla yhteishakemuksella. Molempiin rekistereihin hakeutuvan valmistuvan lähihoitajan tulee täyttää ja toimittaa oppilaitoksen kautta kaksi eri hakulomaketta. Valvira on jakanut tarkemman ohjeistuksen oppilaitoksiin.

Terhikissä jo olevat lähihoitajat

Terhikissä jo olevien lähihoitajien osalta hakemuslomakkeessa pyydetään ilmoittamaan aiemmin annettu rekisteröintinumero. Tällöin hakemuslomakkeen lisäksi ei tarvitse toimittaa muita liitteitä kuin virkatodistus tai virallisesti oikeaksi todistetun jäljennös passista tai henkilökortista.

Kodinhoitajan nimikesuojaus

Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää kodinhoitajan ammattinimikettä henkilöille, jotka ovat suorittaneet kodinhoitaja-tutkinnon Suomessa.

Kehitysvammaistenhoitajan nimikesuojaus

Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää kehitysvammaistenhoitajan ammattinimikettä henkilöille, jotka ovat suorittaneet kehitysvammaistenhoitaja-tutkinnon Suomessa.

Maksut

- Nimikeksuojauksen rekisteröintimaksu on 100 € (kodinhoitaja ja kehitysvammahoitaja)
- Terveystenhuollon ammattihenkilölaissa jo olevien lähihoitajien rekisteröitymismaksu sosiaalihuollon ammattihenkilörekisteriin 40 €
- Lähihoitajan rekisteröityminen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilörekistereihin 140 €

Mitä sosiaalihuollon ammattihenkilölaki käytännössä tarkoittaa?

Lain myötä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden harjoittama työ on mahdollista vain laillistamisen myötä. Määräaikainen toimiminen laillistetun ammattihenkilön tehtävissä on mahdollista tietyin ehdoin. (kts. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150817>)

Nimikesuojaus tarkoittaa oikeutta käyttää ko. nimikettä. Nimikesuojatuissa ammateissa voi toimia muunkin henkilö, jolla on tehtävien kannalta riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito.

Kunnan kodinhoitajissa saattaa esimerkiksi sekä lähihoitajatutkinnon ja aikaisemman kodinhoitajatutkinnon suorittaneet henkilöt toimia kodinhoitaja –nimikkeellä. Lainmuutoksen myötä kodinhoitaja on nimikesuojattu ja sitä saa käyttää vain rekisteröityneet kodinhoitajatutkinnon suorittaneet 1.1.2018 alkaen.

Säännös toimii myös päinvastoin. Sosiaalihuollossa lähihoitaja saattaa olla käytössä yleisenä ammattinimikkeenä, koska aikaisempi sosiaalihuollon kelpoisuuslaki mahdollisti tämän. Nyt lähihoitaja on nimikesuojattu myös sosiaalihuollossa ja nimikettä saa käyttää vain rekisteröityneet lähihoitaja tutkinnon suorittaneet 1.1.2018 alkaen.

Kehitysvamma-alalla työskentelee vielä mm. vajaamielishoitajan tutkinnon suorittaneita. Ammattinimike saattaa vaihdella kuntakohtaisesti. Sosiaalihuollon keskusrekisteriin vajaamielishoitajia ei rekisteröidä eikä heillä siten ole oikeutta käyttää kehitysvammahoitaja –nimikettä 1.1.2018 alkaen. Vajaamielishoitajan tutkinto puolestaan on vanha kouluasteinen terveydenhuollon tutkinto ja on siten nimikesuojattu sekä rekisteröity terveydenhuollon ammattirekisteriin.

Tärkeitä linkkejä

Hakulomakkeet ja ohjeet:

<http://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-ammattioikeudet>

Maksut

<http://www.valvira.fi/valvira/maksut>

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki kokonaisuudessaan

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150817>

Maistraatissa virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös - julkinen notaari

http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/julkinen_notaari/

Lisätietoja:

sopimustoimitsija Minna Pirttijärvi
erityisasiantuntija Marjo Katajisto